

Latweefchu Awises.

No. 15.

Zettortdeenâ 11. Aprili.

1863.

Sluddinafchana.

Uf Telegrawu waldineeka Subgſchann un ſihmedamees uf jau fennaf iſſluddinatahm pawehleſchanahm, Piſſlunga-teeſahm eſmu pawehlejis ſawôs aprinkôs iſſluddinaht, ſa, kad tuwu klahſt pee telegrawes kohkſus zehrt, allaſch buhs ſtahweht klahſt muifchâs-waldifchanaſ uſraugam, ſam par to ja-atbild, ſa telegrawe ne tohp maitata. — Latweefchu Awifchu apgahdatajus luhdſam to liſt ſawôs Awifês.

Jelgawâ, 30. Merzi 1863. Nr. 3105.

Zivil-Gubernaters: J. v. Drewern.

Kanzlera Direktors: C. v. Rummel.

Zannâs ſinnâs.

Reiſera Wiſſuaugſtaka ſchehlaſtibâs grahmata, Pohleem rakſtita:

„No pat pirmahm ſinnahm par nemeereem, kaſ Pohlu kehina-walſti zehluſchahs. Mehſ effam ſawôs ſirds ſlubbinâſchanai klaufjuſchi un ſinnamu darrijuſchi, ſa ne gribbam Pohlu tautai liſt atlihdſehſt tohs nedarbus, kaſ preeſch winnâs paſchâs behdigu gallu nehmuſchi. Mehſ winnu wainu effam redſejjuſchi til tannis eemuſſinaſchanâs, kaſ zittâs walſtis fenn gaddôs zehluſchahs zaur zilwekem, kurreem dauds gaddus nepaſtahwigi dſihwojoht par eeraddumu tappis, nemeerus un warraſ darbûs eemuſſinaht un kluffumâ zelt ſabuntoſchanaſ, kurreas pee paſcheem warr iſdſchſt wiſſu miheſtibu, kaſ prett zilwekem jaturr, un leel prahtâ nahkt, lai tautas gohdu ar warraſ darbeem aptraipa. Schee pagahjuſchu laiku zelli, kaſ jau fenn lail irr teeſati zaur notikumeem, ne ſadeen wairſ ar muhſu laiku dohmahm. Schi laika dſimumam uf fewi jauſnemahs ſemmes lablâhſchanu dibbinaht ne wiſ zaur affins ſtraumehm, bet wiſſâ meerâ uf preeſchu dohdo-

tees. Taſ irr taſ mehrkis, kurreu Mehſ few noſtahdijamees, kad, pakaudamees uf Deewa palihgu, Deewa un ſawôs ſirds leezinaſchanaſ preeſchâ ſwehrejâ, Sawu dſihwibu atwehleht Sawu tautu lablâhſchanai. Bet kad nu Mehſ gribbam iſpildiht wiſſnotat ſcho ſwehreſchanu, kaſ Mums arweenu ſwehta paliks, tad, Mums waijaga warreht uſtizzate tai wiſſu to zilweku palihdſibai, kaſ ar labbahm un uſtizzaſamahm dohmahm ſawu tehwuſemmi mihto un paklauſigi irr, ne wiſ pehz paſchu labbama zensdamees jeb warraſ darbôs dohdamees bet lihdſ uſturredami walſtis meeru un fewi liſſumu ſargaſchanai padohdamees. Sawâ gahdaſchana par ſemmes nahlameem laikeem gribbam wiſſus pagahjuſchus nemeera darbûs aiſmirſt. Tapehz Mehſ ſirſnigi wehſedamees gallu darriht tai affins iſleefchanaſ, kaſ til pat weltiga weeneem, kâ behdiga ohtreem, iſwehſam wiſſeem Muhſu pawalſtneekem kehina-walſti, kurrei beidſamâs buntês lihdſ apwainojuſchees, pilnigu pehdohſchanu, ja teem ne buhtu ja-atbild par zitteem warraſ darbeem jeb pahrlâhſchanahm pee Muhſu karrâſpehka, un ja tee lihdſ Imam Maijam eerohtſchus pee

mallas leef un atpakkaf greepdamees klausa. Muhſu darbs irr, semmi fargabt, lai no jauna negohdigi zeffi un dohmas ne rohdaſs un semmei jauni laiki fahkafs. Tee til warr fahktees zaur prahtigahm weetahm eezeltahm paſchuwaldiſchanahm un wiſſai walſis ehkai par pamattu buht. Mehſ effam ar teem likkumeem, kurrus fehnina-walſtei dewam, eefahkufchi; Mums firfnigi ſchehl, ka winnu labbumu, dſihwojoht, ne warreja no-redſeht to nemeeru labbad, kas gohdiga meera weeta, beſ kurra neweens jauns ſohlis naw ſperrams, paſchu prahtam waſku dewa. Wehl ſchodeen wiſſus tohs eſtahdijumus ſawa ſpehka pameſdami, Mehſ Sawâ ſinnâ paturram, winnus, tad wallajoht par labbeem iſrahdiſees, jo prohjam wairoht, zil tahtu laikam un semmei derrigs buhs. Til ween zaur pallauſiſchanu, kuru semme Muhſu prahtam rahdihs, Pohku fehnina-walſis iſdehſihs tahs ſchi laika behdu ſleedes un drohſchi ees tam mehtim pretti, ko Muhſu gahdaſchana winnai ſtahdijufe. Uf to Mehſ peefauzam Deewa palihgu, lai Mums buhtu ſchirtis to iſdarriht, ko Mehſ arweenu par Sawu darbu effam turrejuſchi.“ (—f—)

„Pehterburgâ, 31mâ Merzi 1863 gaddâ.“

„Aleſanders.“

Pehterburga. Keiſers nowehlejis taiſiht jaunu eisenbahni no Ddeſſas uf Rijewas pilſatu un uf Dniſteres uppi, 647 werſtes garru, kas maſfaſchoht 55 mill. rubl. Schinni gaddâ fahks taiſiht.

Witepskas un Wilnas gubern. ſemneeki ar leelu preeku un pateizibu uſnehmufchi to Keiſera pawehleſchanu, ka 1mâ Maiji 1863 wiſſas mahjas buhs likt uf renti.

Pehterburgas gubernementis muſchneeki Keiſeram atneſſufchi luhgſchanas grahmatu, kurrâ winni ſklaidri iſteikufchi, zil uſtizzigi wiſſi ſawam Kungam un Keiſeram un ka no ſirds un ar wiſſu ſpehku, ja waijadſetu, gribboht palihgu doht; bet nebuht ne gribboht, ka kahda dalka no Kreewu walſis Pohleem taptu dohta. Keiſers ar preeku un pateizibu ſcho luhgſchanu uſnehmis. —

Keiſers 15tâ Merzi pawehlejis, ka Pohku gubernementis wiſſeem teem, kas pee dumpineekeem turras, buhs atnemt ſawas muſchas un to likt appaſch dohmenu-teefas waldifchanas. Ar to, kas no tahdahm muſchahm eenahk, lai muſchu parradus iſmaſka un kas atleek eemalka walſis-bankâ. — Keiſers Warſchawas wirſbiſkapu Welinski atklaidis no Senahts-teefas, un ſchis aiſgahjis uf Pariſi.

Dahn Rehninſch iſklaidis pawehleſchanu, zaur kuru winſch Oſteines semmei gan nowehl ihpaſchus likkumus un waldifchanu, bet Sleſhwigas semmi ſaweenno ar Dahn walſti. Par to brehz neween ſchihs semmites, bet ir wiſſa Wahzſemme; jo ſchihs abbas peeder pee Wahzu walſtu-beedribas un ne irr atſchirrama

Oſteine no Sleſhwigas! Wahzſemmei gan buhtu par to jaſahk karſch ar Dahneem, bet ſchi brihdi to ne drihkt darriht, jo bihſtahs no karra ar Napoleonu.

Parife. Napoleonam Mejikâ karſch ne iſdohdahs, kaut gan leelu ſpehku tur noſuhthjis. Arri Korkinâ Sprantscheem ne eet labbi. Sprantschi par to kurn. Tad tã rahdahs, ka Sprantscheem gribb doht zittu leetu, par ko lai tee runna un ſuhdejahs, prohti par Pohleem — tad peemirſiſchoht nelaimi Mejikâ un Aſiâ. Napoleons uſmuſſinajis Calenderus un Giſtreikeri, lai kohpâ ar winnu muſſu Keiſeram rakſta Pohku labbad. Tã ſchee nu gan ne darra — tomehr Calante jau rakſtijufe un luhguſe, lai eeschehlojahs pah Pohleem un teem nowehle, kã 1815 gaddâ Aleſanders I. gribbejs darriht. Giſtreikeris wehl naw gribbejis Napoleonu klaufiht, jo tad Giſtreikereem wiſſa Galizia buhtu jadohd Pohleem. Bet ſahl Awifes ſtaſſiht, ka Napoleons Giſtreikerim ſohla nowehleht par atihdſinaſchanu kahdas ſemmes no Turku walſis un Beneziu winnam apſtiprinaht; ja ne, tad muſſinaſchoht Italiu, lai panemm Beneziu ar karu. Tã melſch Awifes — bet Giſtreikeris wehl naw ſawu padohmu ſklaidri iſteizis. — Pruhſis arri naw drohſch, ka Napoleons winnu ne tirdina Pohku labbad. Deewam ſchehl Pruhſis ar ſawu leelu walſis landagu ne warr iſlihdſinatees un tadeht tam naw ſpehka deefgan darriht, kã gribbetu un waijadſetu. Tã tad nu neweens ne ſinn ſklaidri teikt, kas nu ihſti buhs.

Wahzſemmes Awifes rakſta: Mjeroslawſkis atkal bijis Krakawâ un 26. Merzi atkal aiſgahjis uf Pariſi un likſchoht grahmatu drukkahk, kur teikſchoht, kãlabbad ar Pohleem labbi ne eimoht. Ar fleppenu kumiteti iſdarbojees un redſejis, ka Pohki welti karro. Giſtreikeru- un Pruhſchu-Pohku ſeellungi ihſti effoht wainigi, ka ne warr dumpis iſdohthees. Schee effoht Langewizu zehluſchi par diktatoru un Napoleonu uſmuſſinajufchi, lai teem ar karu palihdſ un iſklaidufchi wiſſadus melle-ſtahtus par Pohku uſwarſchanaſcham un Kreewu neſchehligem darbeem. Bet nu patſ redſoht, ka Pohku fehnina-walſti dumpineeki taggad ſalausti un iſklaiſinati un uf beigahm. Krakawas aprinki nekahdi dumpineeki wais naw, arri Radomas un Lublines gubernementis Bekowſkis un Lewandowſkis atkal ſalauti tappufchi. Warſchawas un Ploſas gubernementis dumpineeki neneeka ne ſpehjuſchi darriht un Auguſtomas gubernementi wiſſi meerigi. (To paſchu arri apleezina Kreewu Awifes.) Arri Pohki paſchi ſawâ ſtarpâ dikti faſtrihdejuſchees, prohti Mjeroslawſka un Langewiza draugi. Tã tas ne warroht eet; tadeht Mjeroslawſkis arri nu atdohdoht ſawu diktatora ammatu, uf ko tee Janwara mehneſi to bij zehluſchi. — Slep-pena kumitete effoht iſſchlihrufees, bet atkal jauna

fleppea lumitete zehlfuees, kas wisseem wezgas Pohlfueemmes gabbaleem usleek leelu karra-naudas makfahchanu un aisseeds semneekem mahjas doht us renti!!

S—g.

Kursemmê tanni nakti no 26ta us 27to Janwari, kad ta leela wehtra plohsfijahs, stranteja Pruhshu fuggis ar linnu fehflahm brauldams pee Swentes pee Balangas. Us fuggi bijuschi ar kapteini 5 fuggineeki, kas gribbejuschi ar masu laiwinu glahbtees. — Jau pirmo reisi leela uhdens banga nahkdama laiwinu puffe ar uhdeni peegahsusi, ohtru reisu wissu pilnu, ka jau fahlfue grimt; bet tad jau arri laiwinu bijusi til tuwu pee mallas peedsihhta, ka Swentes laudis (semneeki) to warrejuschi ar bohshahkeem us feklumu usraut; bet fuggineeki bijuschi ta laiwinu famirkuschi un no bailehm pahraemti, ka waijadseja wissus tuwejas mahjas aisseet, lai tur atschibst un isweffelojahs.

Ruzzawas diwi meschafargeem — Bukka Zahnim un Bagrabba Mikkelam — leels gohds un preeks no mihkota Semmes tehwa (dsirsham ir zitteem Nihzes meschafargeem) nowehlehts. Katram schelligs Keisers lizzis pahrsuhtibt selta pulksteni ar lehdi. Schee meschafargi lihds ar Sedwihdes meschakungu nowedda isgahjuschâ waffarâ stinas, kas Ruzzawas un Nihzes meschâ bij fahlehrtas, us augsta Keisera putnu dahrsu Riffinâ (ais Behterburgas). Dsir-dim, ka Sedwihdes meschakungs dabbujis dahrgu gredseno no muhsu wifsmihkota Keisera.

Chr. Sch—g.

Widsemme tai 16ta Nowemberi pehrn Bellawas muischâ laupitaji fainneeku kahdu ar winna pascha plinti nosittuschu, winna seewu un mahiti fahittuschu, 25 rubl. naudas panehmuschu un tad aigahjuschu probjam. — 13ta Dezemberi atkal zitti laupitaji, kahdi 8 wihri, Sallas pils krohd sineeku gluschu aplaupijuschu, ka schis tillai knappi fawu dsihwibu glahbis. C. F. S.

Kursemmê 1ma Webruari Dstreu meschâ baklus zehrtoht nosittahs jauns puissis, 23 gaddus wezgas, no Snajju pagasta. Kohli fahahrsufuees, winsch kahpis augschâ bakla garxumu norohbiht. Pa tam ohtris wihrs pagahjis gabbalinu tahfaku un ne buht naw redsejis, ka winsch nokrittis; tillai dsirdejis, ka kohli nokriht, fahz: Râ tad tew nu gahja?! Ne atbild ne ka, eet raudfahht, atrohn puiss ar wissu bakli ko nozirtis, blaklus semmê un pagallam nohst. Weens waigs bijis kohli draggahts. Redf, ko aplama drohschiba padarra. Ne buht ne bij apdohmajis, ka reise ar kohleem krihtoht warretu nosistees.

Kursemme. Seemâ no pilfata brauzoht mahjâ L. fainneeki S. krohgâ labbu duhschu taifa. Zehrs par dauds leetahm. Us ween reis weens teiz: Kursch fahz trihs reisi ar pahtagu us kaschoku fist, dabbu 100

rubl. f. Gaddahs tuhlt ohtrs fainneeks, kas arri fahz few par kaschoku fist. Sohlitajs fitt, fahwejs dabbu 100 rubl. f. bes fahdas runnas. — Gan dahrgs fittens, lehta pelna, bet — ekur aplami brandwihna darbi!! B—ch—nn.

No Nisuppes.

Jau pehrnâ gaddâ, ne ilgi pehz tam, kad fawu mihku mahzitaju semmes kehpi bijam guldinajuschu, kas Rungs par dsihwibu un nahwi mums atnehma arri mihku wezgu tehwa, to zeenigu leellungu, Keiserisku Geemrahtu, Ritteru Baronu Paul v. Hahn, — kas fawa tehwa weeta Nisuppes nowaddu 40 gaddus ar leelu uszihtibu mihledams un garrigi un laizigi apkohpdams bija waldijis. Winsch mirra gruhtâ flimmibâ, Wahzsemme Mannheimes pilfata, tai 18ta Janwari 1862 gaddâ, gandrihs 70 gaddus wezgas; un mehstê ar leeleem schehlumeem un gauhschahm affarahm tai 16ta Webruari 1862. Nisuppes leellungu zilts kappôs winnu us faldu duffu pawaddijam.

Winna zeeniga leelmahte Sophie von Hahn fawu mihku laulatu draugu par wissu to flimmibas laiku deen' un nakti ruhpiigi kohpdama un lihdsi zeedama bija til wahja fawâ meefâs un til behdiga fawâ garrâ palikfue, ka ta ne wairs Wahzsemme, nedf mahjâs Nisuppe wehlejahs dsihwoht, bet eegahdaja fewim mahju kahdâ meerigâ widduzi Zelgawâ, kur — ka winna patte fahzija: fawas beidsamahs deenas schinni pasaulê tillai eelfsch meera gribbeja pawaddiht un winnâs us weenu fwehtigu aiseeschanu us muhschibu fataisitees. — Dê nu winna scho stundinu, pehz kurras ta til kohli ilgojahs, drihs jo drihs peedsihwoja; jo tai 4ta Merzi schinni gaddâ arri winna tur aissaulka, kur preeksch 27 gaddeem kohli mihktohts jaunakais dehls, un nu preeksch gadda un feschahm neddetahm laulahts draugs us faldu duffu aigahjis. Winnas meefâs, kas par wissu to laiku, kamehr winna par atraitni bijuse, gruhtâ flimmibâ arweenu wairak zeetuschas, mehst 9ta Merzi arri Nisuppes leellungu kappôs winnas laulatom draugam blakkam noguldijam. Lai weeglâs fmiltis faldi duffu winnu pihschti, kamehr winneem tai leela augscham zelschanas deenâ Kristus basune atskann un tohs mohdina skattihht, ko winni scheitan dsihwodami tizzejuschi un: „ko Deews irr fataisijis teem, kas winnu mihle.“ 1 Kor. 2, 9.

Kas schohs zeenigus lungus pats pasinnis, woi no winnu dsihwibas gahjuma zil nezil dsirdejis, tas nebrihnefees wiss, ka schê wehl ihpafchi winnus peeminnu, jo winni irr baggatigi to pelnijuschu pee daudseem, bet wissu wairak pee faweem laudim un appahschneekem weenâ ilgâ un fwehtigâ peeminnâ palikt.

Jau no itt wezzeem laudim un fennat biju dsirdejis, ar kahdu stipru rohku un flaidru taisnibu winsch Latweeschus aistahwejis tannis laikos, kad winsch Zelgawâ un pehzal Mihgâ par gubernateru bijis. Râ winsch tē ne ween par pilsehtneekem gahdajis, teem nabbagu aplohpshanas un zittas tahdas labbas eerikteshanas gruntejis, bet arridsan par lauzineekem ruhpejees, lai winnu gruhtibas taptu pamafinatas, lai winni taptu no klausibas us renti atlaisti u. t. pr. — Tapat ustizigi winsch arri sawam augstam Kungam un Keisaram kalpojis, kad tas Pelterburgâ pee augstas Sinatas teefas sehdejis, un kad Kaukasiâ par Keisara suhtitu sinatneeku un waldineeku pee krohna eerikteshanahm bijis. Jo walti winsch wijs nenehfaja dauds gohda sihmes un bantes pee sawahm kruhtim. — Preeks un brihnumb bija klausotees, kad winsch kahdu reisi stahlija, kâ winsch no eenaidneekem sawangohs, zeetumâ mestis un daschureis to breefmgako nahwi preeksch sawahm azzim redsedams, tomehr zaur Deewa brihnischligu rohku glahbts un pestihts — laitam tadeht lai wehl dabbutu to wissu isdarriht, fo winsch par teem 40 gaddeem wissu wairak nowadda laudim labba darrijis. — Misuppes, Warreebas, Dsirras un Lindes nowaddi sinu, kahds tehws un apgahdneeks winsch un kahda mihta mahte irr winna zeeniga leelmahte bijuse. — Winsch bija weens no teem wijs pirmajeem muischneekem Kursemme, kas laudis no klausibas atlaida un mahjas us renti isdewa; tapat arri winsch bija weens no teem pirmajeem, kas gruntigu skohlu saweem pagasteem eegahdaja un wissâ spehla par to ruhpejajs, lai kauschu laizigs un garrigs labbums wairojajs. — Sawu basnigu winsch ar jankahm leelahm ehrgelehm, pulsteneem un wehl dauds zittahm dahrgahm peeminnaas sihmehm puschlojis. Un ka winsch jau feun ar leelu uszihhibu us tahdu wihs par saweem laudim gahdajis un ruhpejees, to mums parahda arri tahs sinas, kas jau 1839 gaddâ schinnis Awises Nr. 26 un Nr. 51 irr dohtas. — Sawas semneeku mahjas winsch us to labbako un jankako wihs, gandrihs wissas no muhra lizzis uszelt un eerikteht, winnu laulus ar gudru semmes lohpschanas padohmu eegrohstht u. t. pr. — Kas war nu wehl wissas tahs masakas labdarrihschanas fastaitiht, ar kurrahm nelaihs par saweem laudim wairak nekâ daschs tehws par saweem behrneem gahdajis!

Râ tas zeenigs tehws wairak par sawu kauschu laizigu labklahschanu ne-apnizzis ruhpejajs, kâ atkal arri winna zeeniga leelmahte par to no wissas sirds un dwehseles raisejajs, lai ta garriga aplohpshana, apgaismoschana un muhschigas swehtibas panahlschana, zil ween ar Deewa palihgu un zilweku sawraschana eespehjams, us preekschu ectu. — Wissu wairak sawas

semneeku skohlas winna atsinna par to swarrigako un swehtigako darbu pee schihs sawas nodohmas un bija tadeht tahm us wissadu wihs ar stipru palihdsibu katru reisi pee rohkas, un ne fur winna tif lihgsma nebija, kâ behrnu barrâ, fur winni tad abbi ir ar to wijs masakako un nabbagako, kâ mihti wezzaki isrunnajajs un ispreezajajs. — Wissus sawu muischu-kalpu, atraitnu un zittu kahdu nespehjneeku behrnus winna weenu seemu us sawu maifi skohlâ suhtija. — Tapat winnai arri par wassaru Wahzu skohlâ bija sawi paschi skohlneeki, nabbagu kauschu behrni, kurreem winna maifi un apgehrbu dewa un par kurreem winna skohlmeisteram malfaja, nebehdadama par to, ka winna no scho jauneku leelakahs puffes tiklai nepateizibu un firdehtus peedsihwoja. — Pa wissam nefasinnojams irr tas wissu wissadu grahmatu, bet jo wairak bihbelu un dseefmu grahmatu skaitlis, kas par wisseem teem gaddeem, gan skohlâs skohlas behrneem, gan us zittadu wihs mahjas laudim leelds pulkos irr schinkotas. Katrs skohlas-behrns — un pee mums irr wisseem behrneem skohlâ wijs masak diwas seemas zauri ja-eet — dabbu, ja winsch par scho laiku labbi usweddahs: weenu jaunu derribu un weenu dseefmu grahmatu wai wesselo bihbeli. Fur nu wehl tahs dauds zittas grahmatas un rakstamas leetas, fo behrni skohlâ eedami eemanto; jo katru gaddu pee mums teel skohlas-nammde Seemas-swehtku wallarâ eglites dedsinatas un behrni ne ween ar gahrdumeem preeksch ehshanas, bet arri ar daschdaschadahm zittahm baggatahm dahwanahm eepreezinati. Bes scheem swehtkeem teel wehl katrâ gaddâ, ohtrâ Wassaras-swehtku deenâ, leelajâ skohlas-nammâ wezzu Misuppes kungu nelaihm dehlam Nikolaus von Gahn, par peeminnu skohlas eezelshanas un schinkibas swehtki swinneti, fur ne ween skohlas behrni, kâ jau peeminneju, teel apdahwinati, bet fur arri us to no pagastateefas iswehletus Misuppes, Warreebes un Dsirras nowadda kalpus un nabbagus ar flaidru nandu apschinko. Schee swehtki un schihs schinkibas irr no zeen. nelaikeem kâ ezejelti, ka winneem us muhschigeem laikeem kâ patt japaleel. — Bes leelahs pagasta-skohlas, kas lihds schim gandrihs tiklai no kungeem ween tikla apgahdata, zeenigi nelaihi wehl eetaifija sawds nowaddos peezas masakas skohlas, fur masus behrnus un wissu wairak no muischu kalpeem, usuemm, mahza un audsina. Par skohlmeistereem pee schim skohlinahm winni schē atwedda un lohne diwus, us to mahjitus jaunektus no Wahzsemmes, kas ahtri jo ahtri eemahzijajs Latweeschu wallodu un nu jau feschus gaddus ar leelu uszihhibu tē strahdajuschu un dauds swehtigus angtus Deewam par gohdu, saweem kungeem par preeku un dauds dwehselehm par swehtibu sawahdajuschu. — Tâ patt, un ar to paschu mihslestibu zeenigi ne-

laiki ir par to gahdajufchi, fa winnu lautineem breef-
mas un bailes laikos eefch fefchahm neddelahm faprat-
tigs un fpehzigis palihgs netruhtu. Jo paschi par
fawu naudu likka Wahsemme gruntigi ismahziht wezzu-
mahti un to Misuppè turra un ar wiffu, las tai preefch
usturra, jeb no apteeka jeb zittà wihse wajjadfigs, ap-
gahda. —

Ar ihseem wahrdeem jafakka: Zeenigi Misuppès ne-
laiki lungi bija abbi dsikà firdi to atfinnufchi, fa mih-
kais Deewa winneem til ween talabb leelu gudribu,
augstu gohdu un pasauligas mantas dahwinajis, lai
winni fa Deewa namma-turretaji tahs walkatu. — lai
wiani par to gahdatu un ruhpetohs, fa arri fa wiffu
augstala un dahrgaka manta, las winneem ustizzeta
un no winnu rohkahm fawà laika taps atraffita,
prohti tahs nemirstamas dwehfeles, las winnu nowad-
dds atrohdahts — nepasustu. — Tahds prahts win-
neem bijis dsihwojohht, to winni arri nomirtoht ap-
leezinajufchi un faweem behrneem pee firds likkufchi;
un mehs warram drohschi zerreht, fa schi winnu mihle-
stiba wehl pee behrnu behrneem atspihdehts un dauds
dwehfelehm par fwehtibu buhs. — Un jebfchu mehs to
finnam, fa muhsu pestifchana til ween zaur Jesus Kri-
stus dahrgu nopelnumu nah; jebfchu arri tee zeenigi
lungi ir paschà fawà beidsamà stundinà wehl apleezi-
najufchi, fa winni atfihstohht, fa wiffi winnu darbi
schinni pasaulè neeli ween effohht, bet fa til ween:

„Taws affins, tawa taifniba

„Zrr, Kungs mans gohds un gresniba,

„Ar fo preefch Deewa stabwefchu,

„Kad debbests es ee-eeschu.“

tad tomeht — tomeht mehs ar drohschibu arri winneem
warram paffat faukt ar Zahn. parabd. 14, 13.:
„Swehtigi irr tee mirrujchi, las eefch ta Kunga
„nomirft. — Tee duffe no fawahm darboschanahm un
„winnu darbi tohs pawadda.“ R. Simonsohn.

„Tschigani.

1827 gaddà kahds Engländeru mahzitajs, Zahnis
Krabb wahrda, teefas istabà eegahje to paschu brihdi,
fad preefchfehdetajs nabbagam tschiganam nahwes
spreedumu nospreede sirga sagfchanas deht. Nelaimi-
gais, wehl gluschi jauns wihrs, zellòs mettahs fawa
fohga preefchà un luhdsahs ar pazeltahm rohkahm:
af mans lungs, taupat mannim mannu dsihwibu; bet
schis winnam ar ihseem wahrdeem atbildeja: ne, ne,
tas tà ne warr buht, schinni pasaulè tu schehlastibu
wairs ne atraddiffi. Es pats, fa ir manni lihdsteesa-
taji apnehmufchees wiffus sirga sagfus un ihpaschi
tohs no tschiganu kahrtas bes schehlastibas ar nahwes
fohdibu fohdihht; jo fchee nossegumi taggad wairojajs
pahrlleku. Laundarritajs zellòs nomehts palidams,

wehl firfnigaki luhdse: apfcheshlojeetes, zeenigi teefas
fungi, atstahjeet mannim mannu dsihwibu; es Zuh
luhdhu Deewa deht, mannas jaunàs feewinas deht,
manna jaunpeedsnimufcha behrnina deht. Fawu luhg-
schanu paklausihht nespehju, teefas lungs bahrgi atbil-
deja. Dewim bija papreefchu jadohma us fawu feewu,
fa us faweem behrneem. Schohs wahrduf fazzidams
winfch likke to nelaimigu sagli atkal zeetumà eewest.

Krabb mahzitajs, dsikli kufinahts firdi un pah-
nems no fahpehm, no teefas istabas isgahje un at-
radde ahrpuffè diwas tschiganeetes pee semmes feh-
schohht, wezzu mahminu un gluschi jaunu feewinu, ta
peeminneta tschigana feewu un mahti. Diwi behr-
ni pee winnahm stahweja, weens 3 gaddus, ohts
2 neddekas wezs, fo wezza mahte us fawahm rohkahm
nehfaja, turklaht mekledama to jaunu, pahrlleku issa-
missufchu feewinu eepreezinahht. Mahzitajs no firds
eefcheshlodamees par fcheem behdu laudim runnaja ar
tahm par to gruhtumu un to nelaimi, fo grehki mums
padarra un rahdija winnahm to pestifchanas zellu, las
eefch Kristu atwehrts wiffseem, las atgreeschahs. Woi
fchee wahrdi behdigu feewu firdim 30 woi 60 kahrtigis
augtus neffufchi, par to winfch nekahdas sinnas ne-
dabbuja, bet pats winfch to brihdi, fo teefas istabà
bija peedsihwojis, ne warreja aismirft. Mahjäs pah-
nahjis winfch wiffadi publejahs flaidrakas sinnas par
tschiganu dabbu un buhschanu dabbuht, fa par to,
kur tee preefchlaikos bija dsihwojufchi un fa teem bija
klahjees. Jo ilgaki winfch ta ar scho noscheshlojamu
tawu darbojajs, jo firfnigaki winfch kahroja, teem pee-
palihdseht, fa pee pateesibas atfihfchanas nahktu.
Birns fcha wihra darbu pee tschiganeem apdohma-
jam, usflattifim papreefchu scho tawu.

Kas muhsu puffè tschiganus ne pasihhtu? Woi fir-
gus ar teem mihdams, woi us zella ar teem fatikda-
mees, kur tee wairak atrohnami, ne fa mahjäs. Z-
kursch winnus buhs redsejis jahjoht un brauzohht, gan
driht weenumehr ar leelu behrnu pulzinu, kurru spihdo-
schas azzis un melli matti — daschureisi bes zeppures
galwà — ween redsami, jo winni gull appaffch mihl-
steem fpilwenifcheem, las nekahdds tschiganu rattòs
jeb kammanàs ne truhkt. Mannim dauds naw jateiz
par fcheem teeweem, lohftainem wihreem ar bruhnu
waigu un mellahm azzim fa matteem, par winnu smul-
kahn meitahm un jaunahm feewahm, fa ne jaulahm
wezzahm mahtem, mehs wiffi winnus pasihstam un
warr buht daschu reisi meita, kam bruhgtans par ilgi
kawejahs, tahdai wezzai mahtei, kaut nejauka buhs
bijuse, fawu rohku buhs rahdijuffi, lai no tahs winnai
fazzitu, woi tas ilgi fagaidihts brihtinsch driht winnai
buhfchoht atnahkt. Zaur tahdeem peewilfchanas un
sihleschanas darbeem feewinas fewim maiffi gahda, fa

wihri to darra zaur wiltigu andeli, ihpaschi zaur sirgu mihschanu. Arri no sagjchanas tee masak fargojahs, ka no gohdiga rohlu darba un no pastahwigas mahjas weetas. Schi ehrmiga tauta staiga jau 400 gaddus zaur wiffahm semmehm. Tu wianus warrefi useet Afia, til patt ka Awrika, un gan drihs wiffas Giropas semmés. Kautkahda laiká, starp kautkahdas tautas dshwodami, woi ne mahzitu Indianeru, woi mahzitu Englenderu starpá — winni tee paschi palikkuschi. Ne laiks, ne zilweki, ar kahdeem tee fatikkuschees, winnus warreja pahrgrohsicht, neds winnu ahriku gihmi, neds winnu garrigu buhschanu. Winnu gihmis neds palikke tumshaks, kad karstas Awrikas faule us teem spihdeja, neds gaischaks dsestrakás Giropas semmés. Woi starp Turkeem, jeb Kattokeem, jeb ewangeliuma tizzigeem dshwodami, tee palikke sawás firdis tahdi paschi pagani, ka tee bijuschu. Winni ceradduschees pee tahs tizzibas fabedroschanas un draudses turretees, kurru starpá tee dshwo: Turku semmê tee Muamedaneri, Italiá tee Kattoli, pee mums tee pee ewangeliuma draudses turras; bet ta tee ween darra gudribas deht, un laut kur dshwodami tee no deewabihjafchanas tal ne kur ne fo ne sinna, un sawás firdis gan wiffur pagani palikkuschi. Ar zitteem laudim tee runna tahs semmes wallodu, kur tee dshwo, bet sawá starpá tee runna sawu paschu wallodu. Wiffas Giropas semmés, kur tee atrohnami, basnijás ka skohlás Deewa wahrdi teel fluddinati, bet winni tohs ne dsird. Tee ne siun, ka wianem ne mirstiga dwehsele un Deewa gihmis no Deewa dohts; tee ne siun, ka Kristus affinis ar par winneem isleetas. Kur schi tauta zehlahs, no ka Giropá wissmasak 200.000 dwehseles atrohnas? Tee tschigani ap 1400tu gaddu papreckschu rahdijahs pawissam nesagaiditi Brecksch-Afia un Egipte itt leelós pulkós. No turrenes tee nahze us Giropu un 1416tá gaddá Maldawas semmê, 1417tá gaddá Ungaru un Beemeru semmê tikke redseti, 1418. tee ar raddahs Schweizeru semmê, 1422. Italiá, 1427. Sprantschu galwas pilfatá Barisê un wehlaki Spanjeru un Englenderu semmê. Winni paschi falka, ka no Egiptes effoht zehluschees — (tadeht tee schai paschai baltá deenâ no Sprantscheem un Englendereem wehl par Egiptereem teel nosaukti) — un effoht to kauschu pehz-nahkami, kas ta Kunga mahti ar to Jesus behrninu ne effoht usnehmuschu, kad teem no Erodis us Egipti bija jabehg, un tadeht teem zauru muhschu effoht jamaldahs bes pastahwigas mahjas weetas. Zitti, ihpaschi tee us Gistreikeru semmi nahkdami mellojahs, ka no jwehtas Kanaanas semmes nahkoht, kur tee ta Kunga kappu effoht apmeklejuschi un blehnojahs no tahm gruhitabhm, fo us zella effoht iszeetuschi. Zaur tahdeem melleem teem isdewahs kahdás semmés teefas

grahmatas dabbuht, kas teem uswehleja pa tahm paschahm semmehm aplahrtstaigah. Daschas no schahm teefas grahmatahm ne mas ne bija no nekahdas teefas israkstitas, bet no winneem pascheem ar blehnahm isgudrotas un israkstitas; ihpaschi weena tahda aplama teefas grahmata mums sinnama tappuse, kas tschiganeem wehleja 7 gaddus sagt, bes ka winni par to johditi buhschoht tapt. Bet blehdibai wiffur ihfas kahjas, tadeht drihsumá kahdas waldischanas teem leedse winnu semmê eenahkt un melleja winnus, kur jau bija eewilluschees, ar warru isdsiht, jebchu kas teem gluschu ne isdewahs.

Laikam arri ne buhs teefa, ka tschigani no Egip-teru fuggas; tee gan buhs Indias semmê zehluschees, un 1400 gaddá eefsch trim daskahm sawu semmi buhs atstahjuschi, zaur Egipti, zaur Brecksch-Afia un zaur Sibiriu us Giropu nahkdami. Schee gan peederrehs pee tahs paschas „Hindu“ tautas, kurru starpá wiffi muhsu mihtee missionari, kas no Leipzigas Luttera missiones skohlás teel isfuhtiti, taggad gruhiti publehjahs ta Kunga kustu fluddinah, un winnu starpá arri tas pirmais Widsemmes Indieru missionars Arnold Merlinsch, kas pehz itt laimiga nobraukta juhtras zella 26tá Septemberi scha gadda Madras pilfatá atnahzis un ar leelu preeku no saweem ammata beedreem usnemts drohschi sawu darbu ta Kunga wihna kalná fahjis. Kad wiffas Giropas kristigai mihlestitai lihds schim wehl ne isdewahs schohs 200.000 tschiganus, kas ween Giropá dshwo pee dshwa Deewa atshichanas west, woi tad mums gan kristohs brihnitees, ka missionaru masam pulzinam lihds schim wehl neisdewahs to leelu paganu teefu atgreest?

(Uf preckschu wehl.)

• Krimmas Bobbis.

„Bezzais Krimmas Bobbis irr noht un ar gohdu pa semmi pabahsts,“ schi sinna ne fenn daschás Englantes Awisês bij lassama. Bobja dshwes gahjumu te ihfi isstahstischu. Dhtrá Oktobera deenâ 1833schâ g. winsch eestahja Englenderu karra-deenestâ. Winnu pefschihre 15tam usaru pulkam. Zil wezs winsch to brihdi bijis, to ne sinnu teikt. Tai pulká tahdu brihdi isbijis, winsch eestahja 11tá dragoneru pulká, un aisgahja ar scho pulku us Indiu. Kur daschu gaddu isstahwejis winsch pahrnahja mahjas un winnu eelikka 11tá usaru pulká. Ar scho winsch dabbuja no-eet us Krimmu, kur winsch wiffas tahs breefmigas kauschannahs pee Almas, pee Balaklawas, pee Inkermana pahzreeta. No turrenes atkal pahrnahzis mahjas gandrihs wezzuma deht no pulká buhtu atraidihst; bet generalis scho wezzu karrotaju, fo saldati par Krimmas

Bobbi bij eefantufchi, ne gribbeja atlaist. No ta laika wiafch palikka wiffam pullam par mihtu luttefli. Taggad ne fenn fchis wezzitis atdsiffe. Ar leelu noschehlofchanu, ir ar dischgabbakeem fchaididami, winnu pa semmi pabahjufchi; un teiz, ka dasch karra-wihrs fewim affaras apflaujijis. — Bet, mihtais lassitajs, tatschu gribbi sinnaht, kas tad ihsti fchis Bobbis bijis? — Nu, tad jau teifchu: Tas bij — wezs sirgs! — tas wiffu wezzais eefch wiffa Gulenderu karra-spehla! — un ja tewim fmeekli par to nahkabs, ka jits karra-wihrs par winnu fewim affaras apflaujijis, tad tewim fallu: Ne fmeijees! Tu ne sinni, kahda firde rohnabs galla tam zilwekam, kas, sawu krustu pahrmettes, us Deewu, us sawu stipru rohku, us sawu duhschigu lohpu pataudamees, irr daschu reisi dabbujis lohdam un sohbeneem gahstees prettim; un brihnumi naw, kad fcheem wihreem, wezzo Bobbi pa semmi bahschoht, firde fassila, apdohmajoh: Tewim un mannim dascha lohda pastrehja garram! bet nu tewim ta lohda eefrehja, kas ir mannim sawa laika ne pastrees garram, — ta wezzuma lohda. — Un wiffada wihse — ta irr labbak, ne ka kad tu sawu wezzu sirgu, kas tewim zaur daschu gaddu palihdsejis tawu druwu kohpt un maissi pelniht, beidsamo waffaru neschehligi laufe, un to ruddeni wehl winnu us apfarmotu gannekli baddu fprahdsini, kahrigs pehz ta puffstohpa brandwihna, ko meschafargs tewim fohlja, ja sneega laika to wezzu maitu pee wiina lapfchu buhdas nosittisi. —

Leddus fittas semmes.

Tahdeem laudihm deefgan brihnuma par leddu, kas karstas semmes dshwodami to nema ne dabbu redseht. — Pee Riht-Indias peekriht Jawas falla, kas Ollandeefcheem peederr. Schinni fallä galwas pilfats Batavia. — 1846. pirmo reis leddu no Ciropas us Batawiu atwedda, fur nelad uhdens ne aissalst. Gefahloht leddu tillai ka nashlibu usnehma, bet nu wairs ne ka ne warr tilt bes leddus. Daschi fmeekli rohnabs, kad Sawaneeefchi leddu pirmo reis reds un aptausta. Mehds arween issault, ka „degg,” ja rohku peelee pee leddus.

Kahdureis pahrs lungu (Ciropeschi) norunnaja johkus istaisht. Batawias pilfata irr ihpate leddus-magasihne. Us turren aifsthtija lungi sawus fullainus un ustraugu klah, lai leddu pahrneffoh. Magasihnes ustraugam bij peeteikts, ka fcheem fullainem buhs leddus gabbalu doht, kas ar strikki ween apseets un ar bohmu us plezgeem aifneffams. Bij karsta deena un pufedeenas laiks. Kad leddus neffeji pahrnahza, tad ne bij ne fmalta no leddus lihds. Nu lungi neh-

mahs zeeti ismekleht, fur leddus palizzis. Sullaini un ustraugs pahrbihjufchees teiza, ka leddus nekur ne effoh pasaudchts, ka to arr neweens ne effoh sadis; bet leddus itt nemannoht rahwees prohjam, lihds beidsot wijs aismuzzis, kaut turrejufchi zil spehdami. Tillai muggura flapja effoh palikkufe! D. R.

Telegraves sinna.

Warschawa. Generals Uschalows istaigajis Radomas gubernementi, bet tillai 2 masus dumpineeku pulzinus usgahjis, kas isklichufchi. — Gregowiz ar 280 dumpineeku kahneekem un 30 jahneekem gan bij nahjis no Gistreikeru rohbeschahm, un ar 500 Kreeweem gan lohti duhschigi kahwees un teem brangas plintes bijufchas, arri Kreewi gahjufchi atpakkat us Skalu, bet dumpineeki paglabajufchi sawus eerohfchus un aifgahjufchi pah rohbeschahm atpakkat. — No Krakawas raksta, ka Zenkowskis ar 1½ tuhstoti pee Bjelzes un Geringers ar 1 tuhst. pee Brodas effoh, bet Kreewu Awises no tam neko ne sinn.

Wilna. Taggad Kaunas gubernementi dumpis kahjene (Leischds). Rossinas un Schauku aprinki meschds dumpineeki fakrahjufchees ar warru nemm naudu, eerohfchus, sirgus, prowjanti un speesch teem peebedrotees. Blandahs Schadowas, Zitowjanas, Bujananas, Kurfchianas un Rossinas kaland un meschds zc., bet arri Kreewu spehls tur nu fakrahjabs un teem dsennahs wiffur pakkat. Kas dauds mas speh un gohdigi, tee ar peederrigeem isbehg un atnahl Zelgawa un Kursemme dshwoht, fur dauds Pohlu lungi atnahufchi.

Wilna. 28ta Merzi Balkawneeks Bogerianows stary Rossianu un Schaukem pee Zitowianas un Schidlowas dumpineeku pulku, kurram ilgi bij dsinnees pakkat, gluschi fakahwis. 40 nokahwis ir paschu wadonu Zitowski, 5 fanehmis, 50 plintes un leelu pulku sohbinu un iskaptu dabbujis. 4 saldati eewainoti.

Zelgawa stahsta, ka schinnis deenas Kreewu strehneeki un jahneeki dumpineekem nalki usbruffufchi stary Bubianas un Kurtowinas. Mescha kahda un muifcha bij apmettufchees. Naw padewufchees, kaut Kreewi ar balto karrogu gan aizinajufchi lai padohdahs, bet ni kni schahwufchi. Nu strehneeki schahwufchi, uswarrejufchi, bet ir muifcha nodeggufe un zitti dumpineeki effoh pagrabbds fadeggufchi. Dumpineeki fakauti un isklichufchi.

Sweedru semme. Tai kuggi, ko Sweedri panehmufchi, bijufchi 150 Pohli, 40 Sprantschi un Italeefchi un zitti tahdi behgti, kas sinna wezzi

dumpineefi. Arri fuggi bijis leels pulks pulwera, wiffadu eerohfchu un larra-leetu, fo gribbejufchi Leifchös at-west. Zilwelus palaidufchi waffam, bet fuggi un leetas paturrejufchi.

Warschawa. Sleppena kumitete to leelo schelastribu, fo firdscheligais laipnigais Reifers Pohlu dumpineefem zaur farwu schelastibas grahmatu peefohla, ne gribboht peenemt!!!

S-3.

Sluddina schanas.

Ittin jauns frohgus, kas schogadd usbuhwehts, preefch wiffadu dsibwi uf labbas un smalfalo mohdi eerittehts pee frusta-leelzeffa, kas eet no Banstas uf Poniweschu, un arri no Birscheem uf Poniweschu, — ar 25 pubraweetahm arramas semmes un 30 pubraweetahm lauku-plawahm, tohp no Jurgeem f. g. uf renti isdohs. Klattakas siraas par to dohd Barons v. Klopmanu Obfol-Pommuschä. Tanni paschä muischä are 3000 mehri anfu (Fahnenbaser) lebti tohp pahrdohi. 1

Baltu un farkanu abbolina-sehllu, Timotesehllu, linnusehllu, kas labbi dihgt, baltu, pelleku un falku srinimsehllu, anfu-sehllu, lehtschu-sehllu, dimkantschu un feschkantschu meeschu-sehllu un labbu waffaras-lweeschu sehllu pahrdohd Zelgawä 2

Otto H. Günthers un dehl.

Kahra muischä, Schanku aprinki, Leifchös, 10 werstes no Leel-Efferes nezil tablu no Rubbas basnizas Kursemme, irr pahrdohdama jeb arri uf arrenti isdohdama. Tai muischai pawiffam irr 1500 pubraweetas semmes, pufte no tahm irr lappu-fohlu meschs, ohtra pufte irr arrama femme, plawas un gannibas. Skaidrakas siraas par to warr dabbuht paschä muischä. 2

Kabilles muischä egles ohgles, 15 kap. par muzzu, tohp pahrdohdas. 2

Tai 15tä Aprill f. g. un eeffch tahm pehz tam nahkamahm deenahm **Waddaffes muischä** täps uhtrupe noturreta no lohpeem, sregem un arramahm leetahm, pee kam arri buhs peeschkirta Waddaffes Rumbaneeku fainneela Zahna Mirama konkurses manta. Tas tohp no Waddaffes muischas, lä no pagasta teefas puffed, schä sinnamu darrihts. 2

Waddaffes muischä, 18tä Merz 1863.

Ta gaufschi patibkama un labba sahbalu smehre, kas uhdeni zauri ne laifch, irr atkal, arridsan pa stohpeem, dabbujama pee

Adolph Kleinholtz, 2

Ar wehleschanu no angstas teefas un waldischanas Saldes meestina if gaddus tanni 10tä Aprill f. g. sirgu turgus, 20tä Oktoberi labbibas un lohpu turgus un 19tä un 20tä Dezemberi labbibas un linnu turgus täps noturrehts. Schenleschanu uf scheem turgem ne buhs turreht, lamehr warrbuht uf preefchu tas

taps wehlehts. Kad tabs turgus deenas uf frohna-jeb basnizas-swehtku deenahm isfribt, tad tee minneti turgi arween uf ohtru deenu pehz tam täps noturreti. Pirmais turgus treschdeena 10tä Aprill täps turrehts. 2

Saldes meestina preefchneela waldischana, Merza mehnest 1862.

Labbi dihgofchu

farkanu abbolina-sehllu,

wihlu-sehllas un Kursemmes un Leifchu linnusehllu preefch sehchanas pahrdohd

Carl Chr. Schmidt,

Ribgä, rabstunga Schaara nammä pee jublu-wadriteem (Schwimmvorte). 3

Kalpi un kalpones no Jurgeem f. g. deenestu warr dabbuht un peeteiktees Zelgawä Esra-eelä pee rabstunga Reimanna. 2

Krohna Hurumuischä pee Dobbeles irr

firnu-sehllas

pahrdohdamas. 2

No Gaiku pagasta-teefas tohp zaur scho sluddinaschanu wiffi tee, kam labbas taifnas praffischanas pee tabs mantas ta nomirruscha Gaiku fainneela Punte s dehla **Ahdama Ruhbauma** buhtu, usajinati tabs paschas lihdi to schinni leetä us to 21mo Maiji f. g. noliftu isflehghanas terminu pee schihs pagasta-teefas usdoh un lä wajadstas peerahdiht, jo wehlakt neweenu wairs ne klausih. Täpat tohp wiffi tee usajinati, kas tam ne laikim Ahdamam Ruhbaumam fo porradä buhtu, famos parradus lihdi wirspeeminnetam teemiam scheit usdoh un pilnigi atlihdinaht, jo zittadi tohs parradneelus pehz likkumeem strahpehs. Gaikos, tanni 27tä Merz 1863. 2

(Nr. 28.) † † † Jehlab Bulle, preefchsehdetais.

F. Bluhmann, pag. teef-sfribw.

Wiffeem zeenigeem un gohdigeem pasibstameem manna nelaika tehwa, ta schepineeela un biffu kalleja J. Franza, es sinnamu darnn, ka es uf to paschu ammatu par metanikuffi schä esmu apmettees un zerru tahdu paschu ustizzibu pelniht, lä tehwan bijuse. Es arri trinnu puzs un zittus nashus un schlehres, jaunus nashus eeffch spalla eeseeku, addatas preefch schuhshanas un ischuhshanas, lä arri wiffadas zittas leetas no tehranda, dselscha un missina taifu. —

Heinrich Franz, 3

Zelgawä, Katrihnas un Pastes eelas stuhri, Isak-fohna nammä Nr. 1.

S i n n a.

No Krihzburgas dr. atfuhiti: 35 rubl. preefch Missionara Krona; 27 rubl. preefch Missionara Ahna un 16 rubl. Ribta-Sibiriai. — Janwar Krihzburgas dr. nosubtijuse pee palihdsibas-lahdes. 92 rubl. 48 kap.; preefch Bihbeles beedribas 27 rubl. un Kronam un Ahnam schä buhdameem dahwinajuse 17 rubl.

Pateizam firnigi lahdoi kristigai rohcai, kas 25 rubl. f. preefch Kreewusemmes Luttera basnizas palihdsibas-lahdes atneffuse pee

Schulza mahzitaja.

Eatweeschu Nwischu peelikkums.

No. 15.

25tâ Juli.

1863.

Rahditajë: Deenischka maise. — Apustuls Pahwis. 2. —
Kungs, tu griibi darbus redseht. — Peeminat fawus
wadditajus. — Turrat wissus gohda. — To Deems irr
darrjis. — Luttera mahjibas. 11. —

Deenischka maise.

28. Juli, 9. swehtd. pehz wass. sw. atsw.: Luhl.
16, 1—9. W. 392. K. 327.

Eij, gahda few draugus zaur mantibu,
Bet fargees jel strahdaht ar wiltibu.

29. Juli, pirmd.: Matt. 6, 19—23. W. 403. K. 348.
Breeksh kahribahm ween sakraht, turri par negantu,
Bet dwehflî glabba schkisttu, sakrahj debbes-mantu.

30. Juli, ohtrd.: Luhl. 12, 13—21. W. 585. K. 506.
Kas us mantu pakaujahs,
Tas us smiltihm dibbinahs.

31. Juli, treschd.: 1 Tim. 6, 6—19. W. 393.
K. 332.

Naw baggats, kas fullê dauds naudas eeleef,
Bet baggats, kas preezigs ar masum' peeteef.

1. August, zetturd.: Matt. 16, 24—27. W. 435.
K. 718.

Kas Jesum pakkat eedams, usnemë sawu krusu,
Tas isglahs sawu dshiwib', lai arr pasaul' sustu.

2. Aug., peektd.: Matt. 13, 44—46. W. 623.
K. 521.

Eij, mekle debbes-walstibu,
Ta usswer wissu mantibu.

3. Aug., festd.: 39 Dahw. ds. W. 604. K. 749.
Ak, schê esmu sweschineeks; —
Debbes-mahjäs, tur mans preeks! —

4. Aug., 10. swehtd. pehz wass. sw. atsw.: Luhl.
19, 41—48. W. 545. K. 738.

Jerusalemi Jesus apraud,
Birms winnai grehkus stipri apdraud.

5. Aug., pirmd.: Jerem. 9, 1—11. W. 487.
K. 408.

Kad pohstâ Deewa draudstba,
Tad wissi raud, kam tizziba.

6. Aug., ohtrd.: Jerem. 23, 9—15. W. 527.
K. 418.

Leeke praweeschi zaur sawu wiltibu
Tihshi isphsta ta Kunga draudstbu.

7. Aug., treschd.: Jerem. raudu ds. 1, 1—8.
W. 496. K. 416.

Zian' sawäs dsilläs mohlâs
Atgreeschahs pee Deewa rohkas.

8. Aug., zetturd.: Zahu. parahd. gr. 2, 1—7.
W. 522. K. 439.

Du atgreeses, draudse,
Ka Deems lai tew' faudse.

9. Aug., peektd.: Dan. 9, 3—19. W. 309.
K. 657.

Ak wai, — pahy dauds mehë grehkojam,
Ta Kunga bauschtus pahrafahpjam.

10. Aug., festd.: Esaij. 54, 1—17. W. 321. K. 262.
Tew' atstahjis gan esmu, draudse, masu brishd',
Bet manna schelastib', ne muhscham ta nekriht.

11. Aug., 11. swēhtd. pehz waff. sw. atsw.: Lufk.
18, 9—14. W. 317. K. 254.
Es negribbu leelstees,
Tikkai Deews apschelstees!
12. Aug., pirmd.: Matt. 3, 1—12. W. 326. K. 705.
Tew sawu gall' buhs apdobmaht,
Jo debbes-walstib' tuwu flabt.
13. Aug., ohtrd.: Matt. 9, 9—13. W. 67. K. 73.
Jesús pee grehzieneekem nahzis,
Newessalus Winsch ahrtstehf' sahzis.
14. Aug., treschd.: 2. Sam. 24, 10—25. W. 536.
K. 442.
- No Deewa gribbu zees par grehkeem leelas mohkas;
Tik nedohd' Deews man krist par grehkeem lauschu
rohkas.
15. Aug., zetturd.: Esra 9, 6—15. W. 299. K. 258.
Al atgreesees no grehkeem
Ar wisseem dweh'les spehkeem.
16. Aug., peektd.: Jer. raudu ds. 3, 22—42.
W. 474. K. 384.
Lai zilweks kurn prett sawu noseedsibu,
Bet nekurni prett Deewa schelastibu.
17. Aug., festd.: Jerem. 18, 7—17. W. 516.
K. 432.

Kad tauta atgreeschahs,
Tad Deews apschelstojahs.

G. W.

Apustuls Bahwils,

2. wariseeris buhdams.

Pirms runnagam par Bahwilu wariseeri, pa preeksch lai ihšds wahrds isteizam, kas rakstu-mahzitaji, wariseeri un sadduzeeri tahdi bij, lo jaunā derringā lahgu lahgam peeminn.

Braweets Malakijus par to gaidamu derringas-engeli Jesu Kristu bij sluddinajis: „Kaugi, winsch nahk!“¹⁾ Bet tas Kungs, kam tuhstosch gaddi irr kà weena deena, wehl ischete simt gaddus lehnprahrtigi kawejahs, lai isredseta tauta, Mohsus bauslibu un praweefchu fluddinaschanas wehrā nemdama, pa reisi fataistohs. Schai garrā gaidischanas laikā, kur ne weens praweets wairs nenahza, Zuhdi pahr wissahm leetahm dsinnahs to dahrgu mantu kohpt un paglabbaht, lo Deews swēhtds rakstōs teem tehweem dahwinajis. Zitti winnu starpā sawu muhschu us to ween stahweja, kà swēhtus rakstus isdibbinatu un laudihm tulkotu, un schee bij rakstu-mahzitaji, kas pehzal gohdinajahs ar to wahrdu „rabbi“ — tas irr meisters jeb mahzitajs. Sargadami, lai zilweku mahzibas ne-

eewillahs Deewa wahrds, schee rakstu-mahzitaji swēhtus rakstus kà ween gribbeja saprast un tulkoht, kà tee wezzaji jeb tehwi tehwi, no Mohsus sahkoht, tohs saprattuschi un tulkojuschi; bet notikkahs ar laiku, itt nemannoht, kà scho wezzaju padohmi par mahzibahm palikka un bauschleem, lo tee wehl augstaki gohdaja un fargaja ne kà pat Deewa wahrds. Ne-atstidami, kà ta rakstu-sihme nokauj, bet tas Gars darra dsihwu,¹⁾ rakstu-mahzitaji nomohzijahs ar tulschahm, pahrgudrahm jautaschanahm un weltahm, ahrikschigahm Deewa-kalposchanahm, un sawā tum-schā, lepnā sirdsprahstā jo deenas jo wairal apzeetina-jahs prett to Deewa schelastibu un pateesibu, kas mums irr atspihdeuse eeksch Kristu Jesu.

No scheem rakstu-mahzitajeem iszehlahs pulks tahdu, kas us few pascheem pakaudamees, kà taisni effoht, zittus nizzinaja, un no teem atschkirdamees sawā lohpa ween turrejahs. Tee bij wariseeri, tas irr atschkirti. — Ar leelu uszihribu tee dsinnahs, Mohsus bauslibu un wezzaju likkumus peepildiht un Zuhdu tautu kà weenigus Deewa laudis pagohdinaht, lai lai gan pee daudseem ta taisniba, ar lo tee zilweku preekschā spihdeja, bij tikkai lekuliba, un ta uszih-tiba, ar lo tee fazzijahs Deewam kalpoht, ween kah-riba pahr zitteem waldiht. Tadeht tas Kungs Jesus tohs daschlahrt til neschehligi isfunnija.²⁾

Wariseeru prettineeki bij sadduzeeri — kà nosaukti tadeht, kà winnu beedribu Sadduks kahds effoht zehlis. Ween kahrumā un lihgsimbā labprahrt il deenas dsihwodami, tee turrejahs pee baggateem wih-reem un leelmanneem. Dwehseles nemirribu, meefas augfcham-zelschanu un pastara teesu sadduzeeri neh-mahs noleegt, kà pat arri engelus un garrus.

Sauls bij wariseeris, bet ne tahds, kà tas pasch-taisnais tur Deewa nammā, kas wissu taisnibu doh-maja peepildijis ar sawu gaweschanu un desmito.³⁾ Winsch sawā wariseeru dsihwē fuhri gruhri irr mohzi-jees un to dsennuli ar sahpehm sajuttis, kad dohmaja „itt pa reisi eeksch to tehwi bauslibas ismahzihts, sirdigs Deewa bauslibas aistahwetajs buht,⁴⁾ un sawu paschu taisnibu uszelt.“⁵⁾ — Swēhtōs rakstōs lassidams winsch atradda, kà Israela zerribas-swaigsne, prohti Messijas-walstibas gohdiba, newarr uslekt, kà ween pahr „taisnu tautu, kas tizzibu fargajuse“ — pehz praweefcha wahrdeem.⁶⁾ — Tizzibu fargahrt bij arri Saula weenigs preeks un gohds, bet nepratta wehl pats, kas tizziba effoht. Meks ihpaschi no Bahwila effam mahzijuschees, kà tizziba naw zilweka spehks

¹⁾ Mal. 3, 1.

²⁾ 2. Korint. 3, 6. — ³⁾ Matt. 23, un 3. — ⁴⁾ Lufk. 18, 11. —

⁵⁾ Apust. darb. 22, 3. — ⁶⁾ Reem. 10, 3. — ⁷⁾ Esaj. 26, 2. —

nedj darbs jeb tillums, bet zaur swehtu Garru atjau-
nohts firdeprahts, to Deewa schelastibu dsirdeht, us-
nent un pafargabt. Saula tizziba bij tillai Zuhdu
darbofchanahs, wiffus stahstus un rakstus par Israela
tautas pestifchanu lassiht un mahzitees, wiffus bausch-
tus un lilkumus zeenih, apgraisfchanu un leeldeenas
jehru turreht, swehtdeenahs un swehtkus swehtih,
bauslibu un praweeschu rakstus pa kahrtahm nolaf-
siht — un to wiffu isdarroht to apfohlitu taifnibu,
dsihwibu un gohdibu sagaidiht. — „Sataifat ta Runga
zellu.“ tā saujeja balfs no tukfnescha atskanneja ir
Saula aufis, un winsch teescham arr zihnijahs Zi-
nas kehnam zellu fataisih, tomehr pehz sawas
nodohmas, zerredams ka Israela tautas pestitajs
nu nahfchoht ar leelu spehku un gohdibu, uswarre-
fchoht peepeschi wiffus Zuhdu eenaidneelus un spaidi-
tajus un frohneschoht sawus isredsetus laudis ar wirt-
neezibu un waldifchanu pahr wiffahm pafaules tau-
tahm muhschigi. Tahda wiltus-zerriba Sauls dsihwoja.

„Beswainigs buht pehz tahs taifnibas, kas irr
eefsch bauslibas.“¹⁾ us to Sauls sawa wariseeru kahrtā
dsinnahs. Zilweki winnam scho beswainibas-gohdu
newarreja leegt un Deewa preefschā winsch pats schit-
tahs to panahjis. — Rā Deews no saweem laudihm
gan warretu praasih, kas teem muhscham ne-eespeh-
jams? Taifnibai teescham buhs nahkt no bauslibas un
bauslibai buhs doht muhschigu dsihwibu, zittadi ta
nebuhtu swehta, taifna un labba. Tā Sauls tizzeja.
— Leekulim gan nenahjahs gruhit, wariseeru kahrtā
ar bauslibu darbotees, bet Sauls fajutta bauslibas
nahwigo dselloni, prohti ta Runga wahrdu, kas
falka: „Tew nebuhs eekahroht!“ — Atfihdams, ka
bausliba garriga, bet pascha eedsimta dabba meefiga,
winsch eefsch sewis atradda wiffu grehku fakni. Bet
woi schi atfihfchana winna zerribu us sawu paschu
taifnibu fatreeza? Woi winsch nu taifnijahs jau behgt
pee Ta, kas grehzeekleem dahwa patwehru un spehku?
— Ne buht wis! Winsch peenehmahs eefsch Zuhdu
tizzibas wairak, ne ka dauds zitti, kas bij no winna
kahrtas un no winna ziltis, un bij pahr leeku babrgs
pahrstahwetajis to tehwisfchku eestahdischanu.²⁾ — De-
ewa mihlestibu winsch ar wiffu speht un prahtu dsin-
nahs isleezinaht, un faunas eekahroschanaas, ko bau-
sliba meefas lohzeeklōs eekustinaja, zaur to paschu
bauslibu sawaldihit un kluffinaht. Bet kad bausliba
winnam tomehr nahwes un pasufchanaas spreedumu
preefsch azzihm stahdija, tad winsch bij apnehmees
allasch tur pretti fazzih: ne muhscham! Grehklōs mirt
zaur bauslibu — to Sauls ne buht negribbeja, bet
zerreja allasch grehklus pahrspeht un sawa paschā taif-

nibā dsihwoht. Katru deen' grehki winna paschtaif-
nibu un paschmihlibu eewainoja, bet katru deen'
winsch ar jauneem bauslibas darbeem us tahdu mohlu-
dsihwi atkal stiprinajahs.

Bet kam winsch til stipri un ruhpiigi us bauslibu
stahweja, kam tad winsch ihsti kalpoja? Winsch doh-
maja kalpoht sawu tehwu Deewam, kas Sinai kalnā
dsihwus wahrduus runnajiis, tam Swehtam eefsch
Israela, kam Zianā sawa telts bij, un nesinnaja wis,
ka schinni zellā Deewu sawu Rungu waijaja un win-
nam gohdu laupija,³⁾ ween fewi paschu — to Israela
augstmanni no Benamina ziltis, to Ebreeri no Ebre-
reem, to wariseeri starp wariseereem — ar taifnibas
flawu pagohdinadamis. Peewilta firde, — „tu dar-
bojees us sawu garru zellu, un nefalki: es mitte-
fchohs; tu effi zaur sawu rohku to dsihwibu atrad-
duse, tapehz tu netohpi wahja.“⁴⁾ —

Gruhlaki Bahwils pats sawu wariseera-dsihwi ne-
warreja pasuddinaht, nedj aschali sawu aklibu un pee-
wilschanohs fohdiht, ne ka schinnis wahrduis: „Es
zittkahrt dsihwoju bes bauslibas.“⁵⁾ Jo te winsch
wis nerunna no sawas behrnibas gaddeem, nedj no ta
laila, fur bauslibas weffers: „tew buhs!“ un „tew
nebuhs!“ pee winna firde wehl nebij strahdajis, fur
winsch sawas kahribas wehl neatsinna par grehku un
nenopratta wehl, ka nahwe, kas pahr wisseem Ahdama
behrneem walda, irr grehku nopelns. Jo kad winsch
jau par to brihdi, fur pirmo reis winna firdi atskan-
neja bauslibas balfs: „tew nebuhs eekahroht!“ —
warretu fazzih: bet es mirru,⁶⁾ tad winsch wairs ne-
buhtu spehjis til ilgus gaddus pehz sawas taifnibas
dsihtees nedj prett bauslibas nahwigeem lahsteem zibni-
tees; tad winsch sawu wariseera dsihwi senn buhtu
atmettis. Bet winsch tur pretti bauslibas dsellonam
ar ween wehl melleja isbehgt, to leegdamis, ka ta rak-
stu sihme tillai nokauj,⁷⁾ un ar teem pascheem bausch-
teem, kas grehklus atklahj un eekustina, Deewa dus-
mibu gribbedams apsegt un kluffeht. Tā Sauls no-
mohzijahs appafsch bauschku juhga un dsihwoja tomehr
bes bauslibas. Par scho wariseeru un wiffu Zuhdu
aklibu Bahwils tadeht falka: „Lihdi schai deenai, kad
Mohsus tohp lassihits, tas apsegs karrajahs preefsch
winnu firdihm.“⁸⁾

Zihstnam Mohsum ne weens zilweks newarr waigā
skattitees un dsihwoht. Ween tas beesais apsegs pa-
darra, ka zilweks muhschigu dsihwibu nemmahs man-
toht zaur bauslibu, dohmadams, ta effoht taifnibas

¹⁾ Wislupp. 3, 6. — ²⁾ Gal. 1, 14. —

³⁾ Reem. 2, 22. — ⁴⁾ Esaij. 57, 10. — ⁵⁾ Reem. 7, 9. —

⁶⁾ Reem. 7, 10. — ⁷⁾ 2. Kor. 3, 6. — ⁸⁾ 2. Kor. 3, 15. —

spehks, un nenomannidams, ka baußliba pateesi irr grehka spehks. Tapehz fapratifim labbi, ka Bahwils pats apfuhdsahs: „Es zittlahrt dshwoju bes baußlibas.“

R—n.

Sawâ meldinâ.

1. Rungs, Tu gribbi darbus redseht,
Kas no firds irr zehlfchees,
Swehtus mihlestibas darbus,
Deewabihjaschanas auglus,
Kas scheid aug us debbesim!
2. Bet ka warru, nabbags grehz'neeks,
Tahdus auglus fagahdabt?
Manna firds irr pahrgroßta,
Manni darbi neleetigi, —
Augfu naw us debbesim.
3. Tu ween warri auglus raddiht,
Tu, mans mihlais pestitajs!
Tu ween warri dshwes-spehku
Mannâ wahjâ firdi eeleet,
Rungs, no Lawas pilnibas!
4. Dohd' man, Jesus, seedu = skaisum',
Dohd' man, Jesus, auglibu,
Lai, kad manna stundin atnahf,
Es ar swehteem debbes = augteem
Lawâ preekschâ aiseemu.
5. Es ne neeka! — wifs no Lewis,
Wifs irr Lawa schelastib'! —
Es ne neeka! — Tu tas awohts,
No ka dshwib' straume pluhst;
Auglus Tu ween warri doht.

J. Gr.

• Peeminnat sawus wadditajus!

Par Widssemes draudses-tehweem un basnizas-pehrmindereem muhsu laikos — Zella beedris jau usfahjis stahstihf ka ir apustuls Bahwils skubbina: „Peeminnat juhfu wadditajus, kas us jums to Deewa wahrdu irr runnajußchi; usluhkojeet winnu dshwoßchanas gallu, un dsennatees winnu tizzibai pakkat.“¹⁾ — Tad arri manna mutte lai nezeefsch kluffu par kahdu wihru, kas ne fenn Deewa preekschâ aishgahjis. —

Schis wihrs 68. gaddus wezs wehl tahdâ spehka bij pee meefas un dwehfeles, ka wissa draudse ween-

prahrtigi man, tobrish wehl jaunam mahzitajam, winnu parbasnizas-pehrminderi zehla; bet draudses-tehws winsch jau fenn bij bijis. — Ar bihjaschanu winnu zeenija un gohdaja wiffi, un mannas azzis ne kad neredseja, ka winnam kahds garram buhtu gahjis, kas few pee zeppures nekertohs un winna rohklai muttes nedohtu. — Kahdeem gaddeem atpakkalßpats wehl bij brandwihnu zeenijis — un daschbrihd warr buht arri wairaf nekâ wajaga, — bet no 1837ta gadda, kad fahrtibas-beedriba të zehlahs, ne pilliti wairs sawâ muttê nehmis; — un jaunus beedrus winsch ne tikkai pa mahjahm un zelleem lassija, bet salassitus arri stipri pahrwaldija, lai ne-attristu. — Tâ turrede-meess — lai gan masâ mahjinâ — turrigs wihrs bij palizzis.

Winsch bihbeli dauds reisahm zauri isgahjis, wiffus meldinus, kas dseefmu grahmata, no galwas mahzeja, mahjas-pahtarus it no deenas turreja: tahdehf arri derrigi Deew'wahrdi winnam katra weeta prahta schahwahs, un pehz tahdeem gan behrus, gan faimi tâ kreetni waldija, ka wehl pehdigös gaddös sawu wezzaku dehlu, kas pats fainneeks buhdams zittâ mahjâ, tâ ka eelaidees bij — kluffitinam ar behrnaschaggareem pahrmahzija un us zellu usgreesa lihdi schai deenai.

Tahds tehws nu palikka par muhsu basnizas-pehrminderi. Kad winnam reis wehleju, lai noeetu us tahlahm mahjahm, nesaderrigus laulatus fameerinaht; — bet pats apfehrohs, ka tee wis nedshwoja winna paggastâ, un scheljojs: „ak, tas jau naw juhfu paggasts!“ — tad wezzais zeeti atmetta: „par to ne kas! mans paggasts wiffur, fur pa reisi nedarra; — pats eefchu.“ — Un fur winsch gahja, tur bij pehdas, — fur winsch sehja, tur bij augli! —

Zittu reis muhsu leelâ draudses-kawentê runnas zehlahs, ka basnizas-pehrminderi sawâ ammatâ effoht jaswehrina, un ka winneem ihpafcha gadda-lohne dohdama. — Daschi to labprahf kahroja, zitti zeeta kluffu, un kreetnis spreedums nenahza un nenahza laukâ. — Tad wezzais lehnem peezeheles tahdus wahrdus isdewa: „Pehrminderu pahrswehrinaschana wairaf neleekahs ka grehks. Us dwehfeles-darbu jau fenn effam noswehrinati, gan kristifchanâ, gan mahzibâ. — Pehrmindereem ihpafcha lohne pa wiffam leeka; jo par kahju lausifchanahm mums wiffadas draudses atlaischanas; un par dwehfeles lausifchanahm alga debbesis. Ko pafaule man doht? — Lai paturr sawu mantu!“¹⁾ —

To peeminnohf winsch pats ka dshws man affal preekschâ stahdahs: Ne ittin leeks augumâ, bet plez-

¹⁾ Ebr. 13. 7. —

¹⁾ Wids. ds. gr. 79. —

zigs, — tumfcheem fupleem, labbi eeftrufcheem mat-
teem; — no zihniſchanahm dſilli iſwaggotà un ſtipri
bahrdainà waigà; ilgi noflaufidamees, tad wehl run-
nadams, kad zitti kluffu zeeta, — ſihlſts wahrds,
tiffai tahdus laisdams laukà, kam wajjadſeja buht
un palikt! — Un — tomehr arri winſch bij grehzi-
gas mahtes wahjſch zilwela-behrns, ſtraipeledams
wehl un ne beſ klupſchanas; — kà Behteris wehl
daſchbrihd ſlihſdams, bet ſawu ſlihſſchanu arri tuh-
dal nomannidams un ſawu glahbeju tad ſtiprà balſi
palihgà faufdams, — ta **Kunga ſpehkà** ween
„**ſpehzigs Deewa-behrns!**“ —

Bet lai ſcho leezibu teifdameem wahrdeem ween ne-
teizu, bet arri padarriſchanà uſrahdu; lai gohda-
krufstu ſprauſchu winna kluffam kappam; un Zella
beedris lai to ſtahſta arri zitteem, kà ta Kunga ſpehks
eekſch wahjeem warrens parahdahs.¹⁾

Schim weztehwam muhſu ſtarpà tas darbs bij
krittis, il ſwehtdeenas pehz beigteem Deewwahrdeem
wehl gehrbkambari palikt, uppura-naudu ſkaiſt un
mannàs mahjàs noneffoht to baſnizas lahde eelikt.
Kad manni pee puſſdeenas-maiſites uſgahja, tad
jau ſinnams krehſlis tur pat blakkam ſtahweja, kur
weztehws katru reis apſehdahs un par wiſſu draudſes-
kohpſchanu ar mannihm parunnajahs, kamehr pachdu-
ſchi bijam — abbi diwi ween kohpà. —

Bet teiſſchu, kà reis notiffahs. Ur ſwehtdeena bij;
es ſehſchu jau pee puſſdeenas, wezzais nahk ar up-
pura-naudu, — bet — ſchodeen wis neatſehſchahs,
— paleek kahjàs ſtahwoht. — Es aizinaju apſehſtees,
— bet winſch galwu kratta — waigà gluſchi ſawads;
winſch nahk man teefſham wirſu; — pirms iſtruh-
zees pats ſpehju zeltees, winſch jau zellòs nomettees
manni pee krehſla peefpeefſch — abbas ſawas rohkas
ſchnauds kohpà, azzis pazell uſ augſchu, — rettas
aſſaras birſt pa waigu — un mutte nu winnam
lehntinam atwerrahs tà:

„Zeenigs, miſkaiſ baſnizas-kungs! Deewam ſawus
„grehklus eſmu ſuhdſejis un ſuhdſu Zums ſchodeen
„Deewa weetà, ka es nabbags zilwels, iſgahjuſchà
„ſwehtdeena uppura-naudu neſdams, zittu ſawà
„zimdà paturejis un mahjàs noneſſis! — Neddelas-
„laiku es biju kà paſuddis, ne ehdis ne gullejis,
„neſt meeru atraddis, kamehr nu ſchodeen pehdigu
„graſſi atneſſis un atdewis. Tas irr teefſham
„teefa. — Mannas rohkas nu gan tihras, bet lai
„tà teel ir mannai ſirdij, tad Zums luhdſohs: ka
„Zuhſ man mannus grehklus zaur Kriſtu gribbetu
„peedoht, man grehku-peedohtſchanu ſluddinacht, un

„manni noſwehtiht. — Sohlohs preekſch Deewa un
„Zums, ka negribbu wairs tiſſchi grehkoht!“ —

Grehku ſuhdſetajs palikka zellòs, — galwa nolaiſta
uſ faſchnaugtahm rohſahm. — Un kad es pah
winnu dſilli noleedamees ſawas ſwehtidamas rohkas
winna galwai atzehlu, redſi! tad abbeem rohkas
tahm paſchahm karſtahm aſſarahm raffinatas.

Wahrdi wehl kahdu brihdi peetruhka abbeem. Tad
weztehws zehlahs pirmais un drohſchi man rohku
ſneegdams fazzija: „Bateizu Zums! Dohdat nu man
„krehſlu; eerasta weetà atkal pee Zums ſehdeſchu, —
„eerastu wallodu atkal runnaſim, kà draudſi kohpt uſ
„preekſchu, tam weenigam Schehlotajam par gohdu!“ —

Dauds gaddi nu pagahjuſchi, bet ta weeta man
wehl redſama un tee grehku-ſuhdſehſchanas wahrdi
man tur wehl ſkann auſis; ſchodeen man wehl tahs
noſchehloſchanas-aſſaras tur leezina par ſatrektu garu
un ſalaufstu, ſagraufstu ſirdi, kas Deewam patihkams-
uppuris, un beſ peedohtſchanas- un atgreeschanas-
ſwehteem augteem muhſcham naw palizzis.

Tà Behteris gauſchi raudadams par to aſmini
palikka, kam wirſu tas Kungs ſawu draudſi uſtai-
ſijis. Un kad — trim gaddem atpakkat — pee
muhſu weztehwa nahwes-gultas winnu waizaju:
„Woi tahdà tizzibà nu arri gribbat aiſeet?“ — tad
winſch ſkaidri atbildeja: „Pehz ſawa Schehlotaja
ewangelijuma eſmu gribbejis dſihwoht, tà pat arri
mirſchu!“ — Un teefſham tà nomirra.

Bet man, winna leezneekam, wehl ſcheitan atlikku-
ſcham, tee peeminneti Bahwila wahrdi pawehl: to
notiffkumu weenteeſigi uſdoht, lai miſkaiſ Zella bee-
driſ tahdu leezibu pee ſirds liktu wiſſeem, kam wehl
grehku-paſaulòs zellà jaſtaiga, ka il kurſch, kas
ſchkeetahs ſtahwohts, lai peeluhkotu, ka tas nekriht;¹⁾
un kas krittis, lai Kriſtus ſpehkà atkal pazeltòs —
peeminnedams ſawus wadditajus, uſluhlo dams winnu
dſihwoſchanas gallu un pakkat dſihdamees winnu
tizzibai.

N. un N. dr.
wezzais mahjitajs.

**Turrat wiſſus gohdà,²⁾ — arri ſawus
mirrouns!**

Kad tas Kungs Jeſus wirs ſemmes ſtaigaja, tad
weens no winna mahzekeem uſ to fazzija: Kungs,
laidi man papreekſchu no-eet un ſawu tehwu aprakt.

¹⁾ 2 Kor. 12, 9. —

²⁾ 1 Kor. 10, 12. — ³⁾ 1 Peht. 2, 17.

Bet Jesus us to fazzija: nahz man paffak, un lai tee mirroni fawus mirronus paschi aprohl.¹⁾

No scheem wahrdeem sinnam, ka Jesum paffak stai-gaht irr augstaka gaita ne ka Jesu atstahjoht mirroni aprakt, lai tas arr buhtu pat tehws jeb mahte; jo pihfchus glabbaht pischlôs, to spehj ir tee, kas wehl fawôs grehlôs gullt kâ mirruschi; bet pee Jesu turretees ar dwehfeli un meesu — kâ winna dsihws lohzeelis, to spehj ween tahôs, kas jau zaur swehtu Garru moh-dinahts.

Bet mihi zella beedri, woi mums no Jesus ja-schirahs, kad gribbam glabbaht fawus mirronus? Woi tur fanahkam tiffai us meefas darbu jeb wehl us grehlu preekeem? Deews lai muhs farga! Mums fa-wus mirronus buhs glabbaht ne tiffai bedri isrohloht un pehz atkal aismettoht. Mums nebuhs fazzihht tiffai tohs wahrdu: „no semmes tu effi nemts un par semmi tew atkal buhs palikt.“ Teescham,ikli tumfchi mir-roni effam mehâ paschi, ja wairak nespehjam! Bet flawehts lai irr Deews, kas muhs zaur Jesus Kristus augfcham-zelshanu irr atdsemdinajis us dsihwu zerribu. Schai dsihwâ zerribâ mehâ faweem mirroneem ar Deewu fakkam leezinadami: „Jesus Kristus, tawâ pesti-tajs, tewi usmohdinahs pastarâ deenâ.“ Un ar scho paschu zerribu mehâ kappa-mallâ affaras noschah-wejam atrailnehm un bahrineem un sluddinajam nab-bageem to preezas wahrdu. Bet to darroht mehâ tam Kungam Jesum paffak staigajam ir tad, kad fawus mirronus rohkam, un winsch arri kappa-mallâ irr muhsu widdâ, tadeht ka mehâ tur kohpâ effam winna wahrdâ.

Kad mehâ to sinnam, ka tas Kungs Jesus ar fa-weem mahzekeem Mariai un Martai irr lihds gahjis us to kappu, fur Lahzarus gulleja jau smirredams truhdôs, tad tezesim arr, ka winsch mums lihds cet us kappenehm, fur fawus mihtus glabbajam. Mariu un Martu winsch eepreezinaja Lahzaru usmohdinadams, un muhs winsch tâ pat eepreezina fawu dahrgu ap-fohlischanu muhsu firdis stahdidams kâ dsihwu fehllu, no ka buhs isaugt augfcham-zelshanas augleem.

Schi augsta zella beedra deht staigasim ar gohdu us kappenehm. Pats debbes Kehninsch wadda fawu kalpu jeb kalponi us duffu un mehâ, ta kehina pree-steriba, winnam lihds waddam fawu brahli jeb mahsu kehnschligâ un preesterigâ gohdibâ.

Tahda gohdiba nestahw sishchu un fantes drehbês ne selta un sidraba spihdumâ, nedl leekâ flawâ un leelibâ, bet mihlestibâ un sirsniças aishugschanâs.

Zif behdigi redseht, kad lihki aishews weenigee raz-zeji, kas kurli mehmi tif bedri peebehfuschi prohjam

dohdahs ehst un dsert un daschkahrt riht un plihsteht. Un al zil neganti, kad tahdi behrneefi us kappenehm nahk ar trohkfni un smeekleem un wehl peedsehruschees — kâ weetahm arri noteehoht!

Bet zil jauki flattams, kad Kristus draudse wadda fawu lohzeeli — ar mihlestibu un aishugschanahm un ar dsihwu zerribu, tohs stiprinadama, ko nahwe eewai-nojuse, un patte fataisidamees ir us fawu aiseeschanu.

Zif jauki, kad puifchu-kahrtâ nefs un wadda fawu aishugschuch brahli; kad meitu kohris apdseed fawu mahfu; kad tee, kas weenâ kahrtâ jeb ammatâ dsihwoj-fchi, pat kappa mallâ apleezina to mihlestibu, kas stipraka ne ka nahwe.

Zif dascham tas pastahw neidschschamâ peemianâ, kas redsejis, kâ mahzitaji waddijuschî fawu ammata-brahli jeb leelkungi fawu kahrtas-beedri. —

Bet teifschu nu, ko ne fenn arr esmu redsejis, un kas mannu firdi apgruhtinaja.

Nahburgu draudse mahjas fainneeks dsihwoja, ko no jaunibas deenahm jau passinnu un mihloju kâ fawu brahli, winna tizzibas un Kristus mihlestibas deht. Newarru winnu leelicht, jo rahdijahs grehzeeks, kâ mehâ wiffi. Tomehr tee, kas weenâ draudse un weenâ paggasta ar winnu dsihwoja, labbu leezibu bij dewuschî, winnam daschadus ammatas ustizzedami. Winsch bij paggasta wezzafais daschus gaddus, paggasta-teefas preefch-fehdetajs, paggasta-sfihweliis, tad draudses-tee-fas peefchdetajs, un 23. gaddus basnizas-pehrminderis. Wehl paschâ spehla, tiffai 58. gaddus wezzu, tas Kungs winnu aishuginaja pehz ihsas flimmibas. Stei-dsohs arri pawaddiht scho fawu draugu un brahli eefsch Kristus. Behres bij taifitas drihsamâ ta karsta laika deht, tomehr raddi un draugi bij nahfuschi, kâ speh-dami. Draudses mahzitajs fawu darbu pastrahdaja pilnigi, basnizâ fazzidams lihka runnu un kappu ar Deew-wahrdeem swehtidams, — bet zitti ammata-beedri ne mas nepeenahza — ne sahiku pazelt, ne per-schihu nodseedahht, ne wahrdinu pasfazzihht — lai gan tee kauschu pullâ arr bij mannami. Tas mannu firdi apgruhtinaja.

Wehl peeminneschu kahdu wahrdinu par kappschtahm.

Kad fawus mirronus mihlestibâ un gohdam effam pawaddijuschî, tad peenahlahs arri winnu duffas-weetinu allasch pa reisi apkohpt un brihscham apmekleht. Jo fur tad wehl stipraki buhtum sflubbinati to mihtu aishugschuch tizzibai paffak dsihtees¹⁾ un paschi gudru firdi isubgtees?²⁾ — Zif jauki flattihht kappschtas, kas pa reisi kohptas, un kappus, ar frusta sismi, ar flai-steem kohkeem un pukkehm apstahditus! Kâ firdi dasch-kahrt pamohdina peemianâs un zerribas wahrdi, kas

¹⁾ Matt. 8, 21. un 22.

²⁾ Ebr. 13, 7. — ³⁾ Dahw. ds. 90, 12. —

us frusteem rakstīti, un puķu krohnīšči, ko mihlestiba pinnufe! —

Bet janofkumst wehl daschahrt kapsehtu redsoht, kur lohpus laisch eekschā kā aplohkā, lai frustus un kohkus nolausch un smilšchu laudsites faminn; — kur fehtas apgahsuschahs un ehlas fakrittuschas; kur tizzibas un mihlestibas pehdas ne buht naw redsamas.

Man schteet, ka daschas draudses gars un tikkums pat sweschneckam pee tam jau nomannams — prohti: kā winnas Deewa nams un Deewa tihrams stahw — woi kohpts jeb nekohpts.

Turrat wiffus gohdā —

arri sawus mirronus!

J. Grünberg's,
Kohymann's Beitas.

Brihscham eij us kapsehtu, —

Tur tu redsi, kas tu effi,

Zilweks, kas to mirstibu

Wiffas sawas dsihflās nessi.

Kappus, truhdus usflatti,

Tad tu gudraks paliksi.

Wios. ds. gr. 602. 7.

To Deews irr darrijs.

Zif daschadus rihkus „strahdneeki wiffadā warrā un dselse“¹⁾ no Tubalkaina laikeem lihds schai deenai jau taisijusch, ne weenu tomehr nesinnam tif brihnischku kā drahtes pasti (telegrawi). Tai paschā brihdi un azzumirski, kad Nihgā sinnu kahdu isdohdam, ta ar sibbins spehku warr noskreet woi Pehterburgā, Maslawā jeb Parisē, kurp ween drahte eet, — woi latwiski, wahziski jeb freewiski, kā patihk. Kas aprehkinahs to petnu andeles- un zittās darrišchanās, to preeku raddu un draugu starpā, to atweeglojchanu sirdsinu kahjahm, to daudskahrtigu labbumu karrā un meera-laidōs, kas zaur drahtes pasti jau nahzīs un jo deenas jo wairaf zekahs!

Woi tad newarr leppotees meisters Morse Amerikā, kas tahdu rihku isdohmajis? Gohdu un flawu winsch gan mantojis mallu mallās; arri pateizibas maksu — simt tuhstosch rubkus sudr., ko Amerikas brihw-walstis par to leelu puhliu un tehrinu winnam dahwinajuschas, bet lepnis winsch naw palizzis, to peeminnesim ar preeku.

Preeksch aston gaddeem Amerikas leelmanni schim wihram meelastu bij fataisijuschu un gohdinaja winnu tur kā ween prasdami. Bet Moses funks peezehlees tā runnaja:

¹⁾ 1 Mosf. gr. 4. 22. —

„Zeenijami draugi, pateizu Jums firsnigi par Zuhju laipnibu un mihlibu, ko tadeht man rahdat, ka ar draht'pasti esmu puhlejees. Tomehr es tikkai weens esmu starp daudseem, kas irr gudrojuschu un mellejuschi, kā semmes un tautas zaur drahti tuwal warretu fabeedroht. Tas gohds, ko man dohdat, man weenam nepeederr. — Teifschu wehl skaidrak. Leekuliba buhtu, ja gribbetu fazzih, ka man ween'alga, ko zitti no mannis dohima. Teescham nē! Es preezajohs lohti par Zuhju leezibu, ka manna zihnischanahs zaur ilgeem gaddeem naw tulschais fapnis bijis. Tomehr fewi atsihdams arr sinnu, ka man schē kuhlīs eedsihwotajs kahds miht, kas flawu dsirdeht drihs lepnibā aplam uspuhschahs un Deewu saimodams fakla: „Woi schi neirt ta leela Bahbele, ko Es esmu ustaisijis par lehnina nammu zaur mannas warras stiprumu un par mannas augstibas gohdibu?“²⁾

Waizafim: Kas sibbini walda un kas pasaulēi dewa draht'pasti? Luhdsu, kaujaf man notikkumu istahstih, kas taisni atbildehs, ko waizajam.

Puhledamees, kā draht'pasti isgudrotu, jau diw reis waldischanu biju luhdsis naudas palihdsibas deht, bet welti ween. Laiku nokawejis un wiffu sawu naudu istehrejis atbildu dabbuju, ka waldischana mannu nodohmu dsirdeht kā tulschu fapni.

Peez' fesch gaddus wehlok, kad draugu labprahtiba manni atkal bij kahjās zehlufe, trescho reis nahzu us galwas-pilsehtu sawu padohmu augstakai waldischanas-teefai preekschā list; tomehr weena deena aisgahja pehz ohtras un peenahza pehdeja, bet mannu leetu pahrspreest teefas-kungeem neatlikka wakkas. Schinnis behdās usmelleju draugu kahdu, kas arr tai teefā fehdeja, un luhdsohs padohma. Tas atteiza, ka lihds waklaram wehl kahdas simt daschadas leetas effoht apspreechamas; lai brauzoht es ar sawu wajadsibu lihds nahkoscham gaddam ween drohschi us mahju.

Noskummis un ismiffis mahj'weetā pahrnahzu un fataisijohs ohtru deen' aisbraukt, jo deesgan ilgi jau biju kaweees un sawu naudu pa gallam istehrejis; bet rihtā agri fullainis eenahl ar sinnu, ka preilene kahda ar man gribboht runnatees. Pretti iseedams eeraugu sawa wezza drauga, pascha teefas-preekschneeka meitinu, kas ar tehwa wehleschanu itt lihgsma steigufees man wehstih, ka ap puseenakti, paschā pehdigā brihdi, waldischana mannu leetu wehl peenehmuse un naudas palihdsibu spreeduse.

Manna zerriba nu atkal atdsihwojahs un darbs ko fahzīs, laimigi nahza gallā.

Bateikdamees par tif mihligu prahtu, ko meitene man rahdijuse, tai apsohliju paschu pirmo wehsti

²⁾ Dan. 4. 27.

jaunâ draht'pastë no winnas rohkahm usnemt. Un tad gaddu wehla drahte no weenas pilsehtas lihds ehtru bij iswillta, tad sawu draudseni atgahdinajis sijniti no winnas dabbuju ar tahdu wehsti:

"To Deews irr darrijs!"

Schee bij pirmee wahrdi, ko wiss'pirma draht'paste Amerikâ wehstija. Naw arr zitti wahrdi, kas tobrihd tã buhtu faskannejuschî ar mannam firds dohmahm un juschanahm. Tee nokristija Amerikas draht'pasti ar pascha Radditaja wahrdu un atdewa wissu gohdu Tam, kam tas weenigi nahkas."

Tã Moses lungs, flawehts Amerikas meisters, runnaja, bet daschs weests klausidamees lai nopuhtahs: Deews, dohd' man firdi tik semmigu! R—n.

Luttera mahzibas.

11. par behrnu zeetsirdibu prett wezzakeem.

Pee Mahrtin Luttera reis firmgalwis atnahza fuhdsedamees par sawu nelaimi, ka behrni, ko tas usaudsinajis un gohdam iskohpis, pee ka wissu sawu mantu un nabbadsibu istehrejis, ka tee winnu taggad wezzumã un nespehtã atmettoht un appafsch kahjahm minnoht.

Lutters atbildeja tã rumnadam: Sihrafs wezzakeem wiss'labbo padohmu dohd, kad winsch mahza: "Kamehr tu dsihwo un dwascha eefsch tewim irr, paleez tu tas wirsneeks pah wissu tawu sagahdu. — Kad beidsams gals un mirschanas-lais klahu, tad isdalli to mantu."¹⁾ Un wezzi laudis fakka: "Weens tehws gan warr usturreht desmit behrnus, bet desmit behrni daschkahret wis newarr usturreht weenu tehwu." —

Zif daschs labs dehls un dascha meita weegli un weegli nosohlaks: Es gahdaschu par tehwo un mahiti!

Sinnams, tu gahdasi gan, bet woi arr ilgaf, ne ka tew pascham patihf un tew kahdu labbumu eenes?

Kad tehws un mahite truhkumu zeesch, un tu effi baggats, kad tee irr wahji un tu effi weffals, — tad parahdaks, ka tu par winneem gahda, woi dohdi arr apgehrbu, ehdeenu un dsehreenu, woi prohti arr panest winnu wezzumu, nespehtu un wahjibu. Tad noprohti pats, zif firsniigi tu par winneem gahda. —

Mums stahsta no kahda tehwa, kas sawu mahju un sehtas, tihrumus, lohpus un wissu padohmu fa-weem behrneem atdewa, ustizzedamees, ka tee winnu wezzumã gan apgahdaschoht.

¹⁾ Sibr. gubr. gr. 33. 20—23.

Kad nu tehws pee pirma dehla kahdu laiku bij dsihwojis, tad dehls jau apnizis waizaja: "Tehwo, woi tad nu ne-eefat pee manna brahla?"

Tik ko kahdu laizinu pee ohtra dehla bij mittis, tad arr tas peekuffa tehwo kohpt, un to waddija pee mahfas.

Bet tai arr drihs bij gan. Un tã tad wezs gohdigs tehws apkahrt mehtajahs bes apkohpschanas un bes apgahdas.

Kad nu nahwe nahza, tad winsch pawehleja iszelt wezzu lahdi, fur aissehgeletu grahmatu bij uslizzis wirsu, un fasinanoja wissus sawus behrnus, itt ka gribbedams teem mantu iswehleht un pehdigo padohmu isteift.

Behrni nu wissi bij paklausigi un fanahza; bet ne wis tehwa deht.

Kad tehws nomirra, tad schee tiffai steidsahs grahmatu uslaust un lassija paschi ka bij rakstihst: Ne weenam tehwan dsihwes deenas sawu mantu nebuhs atdoht behrneem, neds sawu speeki isdoht no rohkahm, kamehr wehl pats to spehj faturrecht. Zit-tadi winsch kriht pohsta! Ka schee behrni man darrijuschî, tã pat pasaulë gan drihs wissi darra. Tapahz turri skaidribu un waldi pats sawu mantu, tad tew wezzumã newaijadsehs behrneem sohbdõs flattitees!"

Schinis laikõs tik daudskahret redsams, ka wezzaki leelu nepateizibu un zeetsirdibu ween pee behrneem peedsihwo, ka daschi jau fazzijuschî: "Ja tã ar behrneem klahjahs, tad naw weherts tohs audsinah." —

Un teescham! Tehws mahte strahda, leij ruhktus fweedrus, puhlejahs un mohzahs zauru muhschu un netaupa ne wesselibu, ne pat dsihwibu behrnu deht, bet ja behrni teem wezzumã maises kummosu neno-wehl, un gaida ween, lai tee jau noht buhtu, un winnu mantu warretu panemt, tad ta irr neganta zeetsirdiba.

Ja teem tu labbu newarri darriht, no ka tu wissu labbu un pat dsihwibu fanehmis, kam tad wehl tu labbu darriji? Tehws mahte tew diw'-trihst-desmit gaddus kalpojuschî un tewi usturrejuschî, un tu winnus to masu brihtinu, ko Deews wehl atlizzina, newarri kohpt un usturreht! Tad kaunees jel!

Tehwo un mahiti wezzumã
Ehdini un dsirdi,
Remm tohs sawã pajumtã,
Slabba sawã firdi.

Tewi lohpa nalt un deen
Winnan mihtas rohtas,
Darri teem nu labbu ween,
Remde fahpes, mohkas! R—n.